

Uredništvo
in upravnistvo:
Kolodvorske
ulice št. 15.
Z urednikom se
more govoriti
vsak dan od 11.
do 12. ure.
Rokopisi se ne
vračajo.

Inserati:
Dnevna peti-
vina 4 kr., pri
velikim po-
navljanjem daje se
popust.

Ljubljanski List

večerna priloga deželnemu uradnemu časniku.

Izhaja vsak dan razen nedelj in praznikov ob 5. uri zvečer.

Velja

za Ljubljano
v upravnistvu:
za celo leto 6 gld.,
za pol leta 3 gld.,
za četrt leta 1 gld.
60 kr., na mesec
60 kr., pošiljatev
na dom velja me-
sečno 9 kr. več.

Po pošti velja
za celo leto 10 gld.,
za pol leta 5 gld.,
za četrt leta 2 gld.
60 kr. in za jeden
mesec 85 kr.

Štev. 213.

V Ljubljani v sredo, 12. novembra 1884.

Tečaj I.

Grover Cleveland.

Nedavno smo na tem mestu izrekli mnenje, da bode pri bodoči volitvi za predsednika Zedinjenih Držav voljen kandidat republikanske stranke, mr. Blaine. Poročila, ki so nam dohajala brzojavnim potom iz velike severne ameriške države, bila so po vsem taka, da je bilo težko misliti na zmago demokratične stranke in njenega kandidata Clevelanda. Republikanci so uže štiriindvajseto leto na krmilu vlade — in to ni malega pomena za izid volitve! Ves ogromni vladni aparat, velikanska armada uradnikov in strmo glave svote denarja stale so republikanski stranki na strani in zato je bilo težko pričakovati ugodnega vspeha za demokratične volilce.

Najnovejše vesti pa nam potrjujejo, da se je v zadnji uri stvar čisto drugače zasukala. Volitve v najvažnejši državi, v Newyorku, izpale so republikancem neugodno; volilni možje, katere pošlje ta država na terišče, so odločni demokratje, in z njihovimi glasovi pokopani so nasprotniki vsaj za štiri leta.

„Belo hišo“ v Washingtonu bode vzel v last mož, od katerega se pričakuje, da bode z energično roko posegel med nezmerno spredeno gospodarstvo propale stranke, ki bode z znanim svojim značajem najljutejši sovražnik vse goropadne korupcije, ki spremlja republikanske državnike uže leta in leta; pričakuje se od njega, da bode vsaj nekoliko omejil sramotno prodajo služb in državnih interesov, da bode vpeljal sploh nov, pošten duh v gnjile dele državne administracije in z železno voljo pobijal one koristolovce, ki uže mnogo let žulijo državo ter ji sesajo, pijavkam jednako, denar in blago...

Da se je stvar tako obrnila, temu so baje mnogo pripomogli nemški podaniki Zaveznih Držav. Listi nam poročajo o važnih in velikih taborih, katere so imeli nemški Amerikanci, da se izrekó za demokratičnega kandidata ter pomagajo Clevelandu k zmagi. Vsa ta ljudska zborovanja naglašala so potrebo reforme v upravi, vzbujale vojsko zoper pod-

kupljive uradnike, obsojevale vedno bolj razširjajočo se nepoštenost v javnem življenju ter protestovale zoper goljufijo in prostitucijo najvišjih služb republike. To ni ostalo brez vpliva na volilce, in posledica je bila, da je Grover Cleveland zmagal z blizu 1000 glasovi čez svojega nasprotnika mr. Blaineja.

Nam Evropejcem se pač čudno zdi, kako je sploh mogoč tak kandidat, kakešnega je postavila propala republikanska stranka. Mr. Blaine je mož, ki reprezentuje v sebi vse grehe, ki se očitajo v obče političnim prijateljem njegovim. Vrh tega ne more pokazati nikake pozitivne pridobitve v svoji državni karijeri. Čeravno je zasedal zadnja leta važna mesta, je vendar mož brez višje olike, slab govornik in nezbirčen politik. Sicer mu ne odrekajo talenta, prijetnih odnošajev in izurjenosti v parlamentarnem življenju, a splošno se nikakor ne povzdiguje čez navadne ljudi. Tendence njegove administracije bi bila pač ta, da bi zagazil še globokeje v močvirje — vsaj taka sodba se čuje o njem povsodi, še celo pri njegovih političnih prijateljih.

Dr. pl. Holst, znani poznavatelj ameriških razmer, sedaj profesor na univerzi v Strassburgu, riše nam njegov značaj z jako rezkimi besedami in ga obsoja po polnem. On pravi, da živi Blaine samo v politični intrigi, s to raste in pada. Na njegovi nezmerni čestilakomnosti drži se svinčeni uteži jednako malostna, umazana strast... Vsled tega se mora sedanja kandidatura republikanske stranke smatrati kot prikazen, kateri ni para. Plitvi politiki, ljudje, ki so bili na pol demagogi, na pol navadno slepo strankarsko orodje, postavljali so se uže čestokrat za kandidate — a nikdar ni imela nobena stranka te predrznosti, da bi hotela „na prvo mesto“ sveta spraviti človeka, katerega se drže umazani groši. Blaineju se je neovrgljivo dokazalo, da so ga uže leta in leta razna železniška društva plačevala za govore, katere je imel njim na ljubo in na korist v državni zbornici...

Takó nemški učenjaki. Mogoče, da je kaj pretiranega v ostri tej sodbi, a vendar nam v obče kaže, kako je bilo ono orodje, ki so

je uporabljali zmagovalci. In za Boga, stvarine se jim ni manjkalo! Saj se je očitno trdilo in nikjer ne zanikavalo, da se je v zadnjih letih republikanske administracije pod predsedništvom Granta, Hayesa etc. prišlo 45 milijonov dolarjev nenasiljivih kreatur te vlade! Sedaj je pa prišel dan plačila in ako se vst o izvolitvi Groverja Clevelanda obistini, imamo pričakovati popoln prevrat v notranjih razmerah Zedinjenih Držav.

Ako se vst obistini...? Rekli smo uže, da je večina Clevelandova jako mala, le blizu 1000 glasov med 1200000 glasovi — in tu je pri ameriških razmerah lahko mogoče, da bode stranka, ki je še vedno na krmilu, dokler ne zasede novi predsednik „bele hiše“, vporabila vsa sredstva, da se znebi teh par glasov in „šteje“ takó, da bode zmaga na njeni strani! Poročila, ki nam dohajajo iz „Velike vode“, glasé se v tem zmislu in nam vedó povedati o ogromni razburjenosti, katera se je poprijela obéh strank. Na ulicah se debatuje in politikuje s strastjo, ki je nam pač neznana, in velikansk policijski aparat je v Newyorku noč in dan na nogah, da vzdržuje mir in brani boje. Povsodi voli narod odbornike in advokate, kateri bodo pregledovali, če se je pošteno šteló in obče se izraža bojazen, da republikanska stranka, ki ima volitve v rokah, dela z glasovi svojevoljno in samooblastno; tudi telegrafna poročila ima v svojih rokah in trdi se, da jih je zlorabila v svoje namene...

Najnovejše vesti sicer vedó, da tudi uže republikanci pripoznavajo svoj propad in proglasajo Clevelanda kot novega predsednika — a vendar nam je treba čakati avtentičnih dat, da ne bomo imeli več dvoma v ta poročila in da bomo verjeli nepričakovani zmagi vrlega nevjorskega guvernerja, ki si je znal v 20 letih svojega delovanja pridobiti toliko občudovalcev in spričevalo prijateljev in neprijateljev, da je v splošni korupciji ostal nedotaknen, da je njegov značaj čist in da nikdar ni zlorabil svoje službe za izžemanje ljudstva. In to nekaj pomeni v Severnih Državah.

Listek.

Črtice o arlberski železnici.

(Konec.)

Iz prerova se je zvozilo na vzhodni strani 391 000 kubičnih metrov, na zahodni strani pa 375 000 kubičnih metrov razstreljenega skalovja in zemlje; večina tega materiala se je uporabila za nasipe in viadukte pred ustjem prerova. Obratno pa je bilo tudi treba ogromne množine drugega materiala, na pr. cementa, hidravličnega apna, dinamita, orodij itd. od zunaj v prerov voziti. Prevažanju vsega tega materiala služili so posebni majhni vozički, na katere se dalo za dva kubična metra snovij nakladati, gibajoči se po ozkotirni železnici. Samo ob sebi je umevno, da je dolžina te železnice nastala od dné do dné v istem razmerju, v katerem se je prerov podaljševal.

Omenili smo zgoraj, da so prerov vrtali s prostimi človeškimi silami le prav kratek

čas, in da so rabili za vrtanje pozneje le umetna vrtala, vrtalne stroje. Takih vrtalnih strojev izumili so doslej dvoje vrst. Jedna vrsta je tako izdelana, da udarja poseben gonilen stroj močne jeklene svedre v skalo, ter jih potem sukoma nazaj poteza; to je vrtanje z udarci (*Percussions-Bohrsystem*). Drugi vrtalni stroji so tako urejeni, da poseben gonilen stroj jeklene svedre polagoma suče in ob jednem enakomerno v skalo pritiska (*Drehbohrsystem*). Vrtalnim strojem prve vrste daje gonilno silo komprimiran zrak vsled svoje razpenjivosti, izumil jih pa je Francoz Ferroux; vrtalni stroji druge vrste dobivajo gonilno silo od stiskane vode, ter so Brandtova izumba. Dasiravno so Brandtovi vrtalni stroji novejša izumba in še o njih ni bilo znano toliko skusenj, da bi se o njih rabljivosti mogla izreči konečna sodba, odločili so se vodstvo državnih železnic in stavbeni podjetniki za vpeljavo obéh sistemov. Na vpeljavo tega ali onega sistema je merodajno vplivala kakovost skalovja, katero je bilo treba prevrtati in pa način, kako se more oskrbovati gonilna sila.

Motorično silo je na obéh stranéh prerova dajala voda, pritekajoča na velike turbine iz litega železa. Na vzhodni strani je dajala potrebno vodo reka Rosana, katero so v ta namen 140 m. nad prerovom vjeli in nje vodo po posebnem 4.25 km. dolgem vodovodu v velik vodnjak napeljali, iz katerega se le je na dve turbini Girardovega sistema delovala s nominalnim vspehom 1700 konjskih sil. Ti turbini sta služili kot motorja štirim zračnim sesalkam, kompresorjem, s kojimi se je zrak stiskal v veliko železno posodo, katera je imela vsebino 18 kubičnih metrov, ter je imela potrebne zaklopnic varovalnic in manometre za merjenje napetosti v njo stiskanega zraka. Od te posode so bile močne železne cevi napeljane v prerov do onega mesta, kjer so ravno v skalovje vrtali. Pod tlakom 8 do 10 atmosfer stoječ zrak gonil je potem vrtalne stroje na približno isti način, kakor goni parne stroje vodena para. Na vsakem vrtalnem stroji je montiranih več svedrov, ki po uže označenem načinu v skalo zvrtajo približno pol metra dolge in do jednega centimetra široke

Kmetom pomoči!

Z Dolenjskega, 11. nov.

(Izv. dop.)

Potujočemu po svetu in prebirajočemu časnikarje šine človeku marsikatera dobra misel v glavo. Prepričan, kako gre našemu kmetu tesno, zlasti po slabih letinah, želi človek tej korenini, iz katere poganjajo vedno nove mladike, boljše bodočnost; vendar se ne moremo iznebiti bojazni, da ne bi naš kmet v bodočnosti čisto propal.

Prvi pogoj je, da se našemu kmetu odpró vrata do večje omike, da se ne izključi od porabljenega sredstva, s katerim si more pomoči do nekega duševnega in materialnega blagostanja. Da so ta vrata njegov jezik, katerega sme on sam uže od nekdanj rabiti in katerega začenjajo po malem rabiti tudi oni važni faktorji, kateri imajo njegovo usodo v rokah, ni mi treba zatrjevati ali posebno poudarjati. Domoljubi moramo namreč najprej čuvati nad tem, da se slovenščina povsodi rabi in spoštuje, kjerkoli se v javnem ali privatnem življenju, ustno ali pismeno občuje z našim slovenskim kmetom. Poleg tega pa moramo skrbeti, da se bode tudi za materialno boljše stanje našega kmeta kaj storilo. Ni dolgo temu, ko je pisal v „Ljubljanskem Listu“ vrl domoljub z naše strani, kako dobro bi bilo za nas posebno sadjarsko društvo. Res, kaj pomaga dobra letina in sadje našemu kmetu, ko ne vé in ne more svojega bogatega pridelka v denar spraviti. V naših krajih mi na pr. ni znan trgovec, ki bi s sadjem kupčeval; koj preko Save na Štajerskem so še vrli podjetniki, ki se s tem pečajo. Ker se pri nas ne najde moža, ki bi se s tem ukvarjal ter sadje izvažal, naj bi se osnovalo sadjarsko društvo, kojemu bi med drugim bila tudi naloga, posredovati med sadjarji, med prostimi kmeti, ki si sami pomagati ne morejo, in med kupci po dalnjem svetu, za katere bi od intelligence vodjeno društvo poizvedovalo.

Te dni sem bil v Novem Mestu. Skoro po polnem dovršeni „Národní dom“ domoljubnega človeka kaj veseli. Dober utis dobil sem si, ogledavši si prostorno dvorano. Mislim si: Zaslužili so si vrli domoljubi novomeški, da bodo imeli tako pripraven prostor za svoje zabave. Prav je, naj jih imajo. Vzbudivila se mi je pa tudi želja, da bi novomeška narodna inteligenca v te svoje prostore sem ter tja vabila tudi priprostega kmeta, toda ne k zabavam, ne k plesu in igrani, ampak k raznim pogovorom in k pouku v kmetijskih zadevah, čez dan, ob nedeljah in praznikih. Da bodo to tudi storili, o tem ni dvoma; kajti ravno v novejšem času so novomeški domoljubi začeli skrbeti tudi za bližnjega kmeta. Čul sem med drugim, da bode novomeški krajni šolski svet prevzel skrb za šolstvo Novemu Mestu najbližnjih vasij, kakor so

luknje. Ko so te luknje izvrtane, treba je vrtnale stroje odstraniti, luknje nabasati z dinamitom, tega užgati, da razstreli večje dele skalovja, potem razstrelbino na vozeh odstraniti, za katero delo se je potrebovalo okoli dve uri časa in sedem močnih delavcev. Približno toliko časa je tudi preteklo, da so se vrtnalni stroji v novi k skalni pristavili in nove luknje zvrtili. Veliko število drugih delavcev je uže narejen rov številno, razširjevalo in podzidavalo, sploh konečno zvrševalo.

Na zahodni strani dajala je reka Alfenz in še več drugih manjših potokov motorično silo. Ker je ondot mnogo menj vode nego na vzhodni strani, bil je za rezervo postaljen tudi parni stroj z 80 konjskimi silami, ki je deloval le takrat, kadar je vode zmanjkalo. Vodni motor je bila tudi tukaj turbina Girardovega sistema, katera je gonila dve tlakovni pumpi za vodo. Ti sta stiskali v posebnem kanalu filtrirano vodo v velik regulator, t. j. v veliko valjasto železno posodo, katero pokriva premičen in s kamenjem obtežen bat. Čim več vode prihaja v regulator, tim više se dvigne

Šmihel itd., katere v 20. do 30. letih za šolničesar storile niso. Tudi se je glas raznesel, da se snuje v Novem Mestu domač listič za dolenjskega kmeta po vzgledu koroškega „Miru“.

Jednako gibanje na korist kmeta pripravlja se v Krškem. Po vzgledu metliške plosojilnice, katera kaj vrlo napreduje, snujejo domoljubi v Krškem kmetosko posojilnico. Razen tega se v Krškem probuja kmetijska podružnica.

Letošnja razstava je ondi pokazala, koliko se s združenimi močmi lahko doseže, koliko bi Dolenjska lahko producirala — pa tudi kako zaspan je še kmet — zlasti v krškem sodnijskem okraji. Pri razstavi so se namreč udeleževali graščaki, župniki, meščani (skoro le krški), učitelji, tudi kmetje, zlasti iz mokronoškega okraja; — iz krškega sodnijskega okraja pa, kateri šteje okoli 15000 ljudi, skoro samih kmetov, pa se je udeležil le jeden sam navadni kmet (z razstavo grozda). Drugi kmetje so navadno rekli: Če bomo kaj razstavili, bodo nam davek povišali. — Torej pouka in podpore treba naš kmet! Zato pa kaj težko pričakujemo, da se k nam po novi železnici pripeljejo kmetijski učitelji. Ali bomo tega učakali?!

Lj.

Politični pregled.

Avstrijsko-ogerska država.

V odseku ogerske delegacije odgovoril je včeraj minister Kallay na vprašanja glede proračuna za Bosno in Hercegovino. Minister Kallay je izjavil, da se razmere v okupiranih provincijah vidno zboljšavajo, ter da je tudi postopanje Črne Gore po polnem korektno. Nadalje priobčil je minister, da vlada name-rava osnovati v Banjaluki grško - pravoslavni vikarijat ter konečno izjavil, da bodo dohodki v okupiranih provincijah uže v nekaterih letih zamogli pokriti vse troške. Odbor delegacije sprejel je potem nespremenjeno načrt proračuna.

V drugi seji železničnega sveta sprejela se je resolucija zastopnika Orla, naj se podpravljenje železnic po mogočnosti nadaljuje.

Ogerski uradni list priobčil je včeraj od cesarja potrjen zakon glede modifikacije § 101. zakonskega člana 59 od leta 1881, kateri določuje, da se ima ločiti dostojanstvo *Judex curiae* ter predsednik *curiae*.

Tuje dežele.

V Rusiji vrši se novačenje vsako leto meseca novembra in decembra. Kontingent rekrutov za letoš obračunjen je na 224000 mož, od katerih spada 22440 na kraljevino poljsko. Od novega leta naprej bodo posadke ob celi ruski meji znatno pomnožene.

bat, ob jednom pa pritiska na vodo s tlakom do 100 atmosfer. Od tega regulatorja vodile so močne železne cevi vodo v rov do Brandtovih vrtnalnih strojev. Svedri teh strojev so otili, v skalo pritiska in ob jednom vrtili jih voda, delujoča v vodnem stroji (*Wassersäulmaschine*) s tlakom do 100 atmosfer. Ostalo delo vršilo se je na tej strani isto tako kakor na vzhodni.

Veliko pozornost je bilo potrebno obrniti tudi na ventilacijo ali prezračevanje v prerovu. Od zunaj prihaja v tako dolge otiline premalo svežega zraka, z druge strani pa se razvijajo iz skalovja časih zdravju škodljivi in omamljivi plini, še večje množine pa pri razstreljevanji. Da se v prerov dobiva dovolj čistega zraka, bile so postavljene na obéh straneh po jedna velika zračna sesalka, katera je po posebnih železnih cevih v vsaki minuti najmenj 150 kubičnih metrov čistega zraka pritiskala v prerov.

Razven oskrbe gonilnih sil na vsakem ustji prerova je bilo treba priskrbeti še dolgo vrsto drugih instalacij, kakor stanovanj za delavce in inženere, delavnice za izdelovanje

Srbsko-bolgarski spor bode kmalu poravnán. Po prizadevanjih velevlástij izjavile ste se namreč obe državi, da sti pripravni, urediti srbsko-bolgarsko mejo tako, da ne bode več povoda vednim pritožbam.

V Londonu obdržaval se je včeraj običajni lordmayor-banket. Pri tej priliki izjavil je Granville, da Francija in Kitajska dobro vesti, da je Anglija vedno pripravljena, posredovati v korist miru, ako bi omenjeni državi to želeli, kar pa se do sedaj ni storilo. Granville izrazil je nadalje nado, da bode Wolseley osvobodil generala Gordona ter v Sudanu postavil krepko vlado.

Iz Kahire brzojavlja se angleškim listom, da so vesti o padcu Kartuma po vsem neosnovane. Dotični korespondent razgovarjal se je z znamenitim trgovcem v Kahiri, kateri dobiva vsak dan poročila iz Sudana, no do 7. novembra da ni dobil nikake vesti, da bi mesto Kartum bilo palo Mahdiju v roke.

Izvestje tonkineškega odbora francoske komore predlaga energična sredstva nasproti Kitaju. Francoski državniki mislijo, da bode energično postopanje prisililo Kitaj k miru. V Pekingu da uže prevaguje stranka, katera želi sklopiti mir s Francijo. Da-li je to resnica, pokazala nam bode bližnja prihodnost.

Dopisi.

Iz Notranjskega dné 9. novembra. (Izv. dopis.) Dobro došel! — Literarno-zabavni klub. — *Post tot discrimina rerum*, zopet si se oživel — srčno bodi pozdravljen! — Jaz moram sicer naravnost izpovedati, da žalibože nisem imel mnogokrat prilike, bivati ravno isti dan v beli Ljubljani, ko je literarno-zabavni klub imel svoje večere, a navzlic temu si smem usojati, pošiljati mu prijazen pozdrav s sivega Krasa, ker sem ves čas blagonosnega njegovega obstanka paznim očesom sledil razvitku njegovemu. — Kaj je bil literarno-zabavni klub mestu Ljubljani i — smelo trdim — rodu slovenskemu, to smo bridko občutili v dóbi, ko smo ga pogrešali mi deželani, ko so ga pogrešali njegovi mnogoštevilni nekdanji člani. Nekaterokrat občeval sem o njem s stari ljubljanskimi prijatelji in znanimi možmi, ki so si danes sicer v neljubem političnem nasprotju, a *intra et extra muros* se mi je zatrjevalo, da je škoda, velika škoda, da je politična slana zamorila ta dragoceni sad domače intelligence v osredji našega naroda. No, ne vzbujajmo neprijetnih spominov, sezimo literarno-zabavnemu klubu z veseljem v roko, stisnimo mu jo kot staremu zvestemu prijatelju, katerega nam je bila nemila usoda kruto pregnala, in skrb naj bode vsacemu, da se mu nikdar več ne dovoli celi letoletni počitek.

Med vrstami Vaše kratke „domače stvari“ v „Ljub. Listu“ št. 209 sicer berem, da se razpršene čete nekdanjega literarno-zabavnega kluba še niso vse koncentrirale. Lahko umevno

novega orodja in popravljanje pokvarjenega, velika skladišča itd., tako da so vse te provizorične stavbe zavzemale toliko prostora, kolikor ga potrebuje uže precej velika tovarna.

Sedaj je arlberska železnica z svojim prerovom vred dovršena, te provizorične stavbe bodo večinoma zopet zginile, po železniškem tiru pa dirja dan za dnevom lokomotiva, oznanjujoča svetu, kar more vse doseči človeški um.

Vprašati bi me utegnil kdo, ali se je zvršilo vse to velikansko delo brez vsake večje nezgode ali ne? Zanesljivega odgovora na to ne vem. O večjih nezgodah ni bilo slišati, da pa je vendar marsikateri delavec zgubil svoje življenje bodi si po naključbi, bodi si po lastni neprevidnosti, to je gotovo, kakor je tudi izvestno, da je dobil marsikateri človek, delujoč mesece in mesece v prahu polnem, bolj ali menj zadužen zrakom kal boleznim, ki ga bode spravila v rani grob. Pa kaj se hoče! Vsak napredek, kojega stori človeštvo, terja svoje žrtve.

A. S.

je to, a „toliko udeležnikov iz odličnih krogov se je uže oglasilo, da se je nadejati prav zanimivih jour-fixov“. Dobro znamenje to, bomo torej z malim zadovoljni, vsaj to je ravno jedna naših najhujših napak, da hočemo vse naenkrat doseči in da smo na lastno škodo mnogokrat preegoistični.

To ni moglo drugače biti, to je po polnem naravno, da se bodo različni duhovi le polagoma zbirali pod zastavo literarno-zabavnega kluba — a važnega momenta pa nikakor ne smemo prezreti, da je literarno-zabavni klub sploh še kedaj in v primerno kratkem času zopet oživel.

Videti je in brez dvojno na občno korist domače stvari, da se spoštovanje in ljubezen do prejšnjih sigurno ne lahkah pridobitev poruče. Ne motimo se, če trdimo, da je presunilo odlične narodne kroge trdno prepričanje, da je bil literarno-zabavni klub postal važen faktor v našem narodnem življenju, da smo si torej le sami sebi odkritosrčni, če računimo naprej s takim faktorjem, ki tako dobrodejno vpliva tudi na naše socialne razmere sploh. Se vé da je več kakor gotovo, da se bodo našli tudi gospodje, kateri „vstajenja literarno-zabavnega kluba“ ne bodo odobraval, opozicija je bila in bode, pa upajmo, da zmaga stvar, ne pa strast stvari na kvar. Mi poznamo še iz prejšnjih let marsikoga, ki je nosil na jeziku prav sladke besede, ki se je kaj rad ponašal s tem, da govori v „milih“ figurah, a kadar je bilo treba kaj storiti, si marsikdo onih „idealično navdihnenih“ ni znal pomagati.

Obupal je, padel je, ker mu je manjkalo organizatoričnega duha, ker je bil pač častilakomen, a si ni umel pridobiti somišljenikov, sotrudnikov, ker si ni dal tega dopovedati, da v javnem življenju en sam človek ne more ničesar storiti, ker je slehern navezan na pomoč drugega in ker je baš v socialnih krogih premnogokrat treba stvari na ljubo „krotiti samega seba“ in vedno to pred očmi imeti, da, če hočeš prodreti s svojimi idejami, ne smeš nikedar po strani gledati družih, ter morda celo poskušati z ničvredno trmoglavostjo druge h kakemu koraku prisiliti. — So taki značaji na svetu, ki so mojstri v razdiranju, a strašno neukretni, za nobeno rabo, kjer je treba kaj pozitivnega ustvarjati — vender menimo, da je čas marsikoga uže izučil, da se tam ne vsiljuje, kjer ni na svojem mestu. Pozabiti ne smemo, da moramo soditi literarno-zabavni klub po njegovem imenu. Namen njegov je obširen, in dvojimo, da ima klub v svoji sredi člana, kateri bi bil v vsakem obziru pri dosegu glavnega namena na svojem mestu. Kaj takega tudi ne more biti. Jeden je govornik, drugi literat, tretji goodec, četrti pevec, jeden strogi resni strokovnjak, drugi humorist, s kratka — vse društveno življenje obstoji na principu delitve dela. Vsako društvo stoji slabo, kjer hoče le jeden sam gospodariti — vsi drugi pa naj bi bili marionete, — pa isto tako stoji društvo tudi slabo, kjer jeden sam mora vse delati. Jedno kakor drugo je nenaravno in konečni uspeh vsega je, da društvo pogine. Vse drugo življenje pak je v društvu, kjer se vporablja slehernega člana „dotična moč“. Jeden za to, drugi za drugo — neobhodno potrebno pa je, da se nihče ne prezira, da delajo vsi za dosego namena, toda vsak v svojem elementu, vsak tam, kjer je doma, tam, kjer sodeluje z veseljem, tam, kjer ga njegove moči ne zapustó. Mi z veseljem priznavamo, da je bil ravno literarno-zabavni klub v tem obziru iz gledno osnovan, — v kolikor smo zamogli posneti to iz raznih poročil o njega delovanju. — Gotovo se nam ne bode zamerilo, če izjavljamo, da se osnovatelji literarno-zabavnega kluba sami bržkone niso nadejali tako velikanskega uspeha. — Mi pravimo velikanskega, ker dobro znamo, koliko težav in zaprek se mora premagati, predno prešine vse članove jeden in isti duh, duh vsestranskega napredka društvenega.

Literarno-zabavni klub ni bil le v razvedrenje in razveseljevanje duha, ni bil le pri-

bežališče onim, ki so zabave potrebni po trudpolem duševnem delu, bil je tudi šola marsikomu in mnogoteri talent je našel v klubu lepo priliko še lepšemu razvitku; vzbujeval je k delu, k delu in korist in prosveto naroda našega, k delu, katero zahteva še toliko močij, če hočemo, da se vsestransko izboljšajo naše razmere. — „Sveto služimo sveti domovini,“ naj bi bilo gaslo slehernega, vsak v svoji stroki in gotovo bode sad združenega dela v literarno-zabavnem klubu — veseli napredek v kulturnem življenju našega naroda!

Razne vesti.

— (Nova moda.) Znano je, da naše krasotice kaj radi nosijo na klobukih kolibrije in divje golobe; vsaka mora imeti skoro jednega ptica na klobuku. Vsled tega so se uže skoro vsi kolibriji in divji golobje uničili. Zdaj pa moda proti tonovščicam. Brezštevilno ptičev se polovi okolo Baltimore, da se pošiljajo potem njih mehovi v razne dele sveta, da more na klobuku vsaka dekla nositi ptiča. V Chesapeake-zatoku se je pred nekaterimi tedni naselilo mnogo lovcov, kateri neusmiljeno streljajo vse, kar ima le peresa. Ti lovci delajo za neko Novi-Jorčanko, katera je sklenila pogodbo, da mora v Berlin poslati 4000 mehov od morskih ptic. Za vsak meh plača 40 vinarjev, in v Berlinu ga proda za jedno marko. Peresa malih morskih ptic se pobirajo z raznimi barvami.

— (Mednarodni Ischl.) V slednji sezoni obiskalo je Ischl 6378 strank s 13737 osebami. Zanimljivo je gotovo zvedeti, iz katerih krajev je bilo največ gostov. Iz avstrijskih dežel prišlo je več kot polovica gostov, namreč 7542 oseb, izmed teh z Dunaja 5353 oseb, potem 1307 iz Ogerske; 2460 iz Nemčije, tretjina več nego v prošlem letu; dalje je prišlo sim 557 Rusov, 528 Angležev, 345 Amerikancev, 253 Francozov, 233 Rumuncev, 147 Nizozemcev, 61 Italijanov, 45 Afrikancev, 32 Švicarjev, 26 Belžanov, 23 Turkov, 21 Dancev, 18 Srbov, 17 Azijatov, 16 Švedov, 15 Grkov, 5 Bulgarov in 3 Portugizi.

— (Skopuh.) Jednočki skopuh umrl je brez sorodnikov in prijateljev. Svoje zlate zapustil je drugemu, sosednemu skopuhu, ki je bil na ravno tako slabem glasu, kakor umrl. Glavni vzrok, da je le-ta dobil premoženje jednočkega kolega, je bil naznanjen v oporoki. Tvoj značaj mi je priča, bilo je zapisano, da ne bodeš s tolikim trudom pridobljenih novcev zapravljaj in trošil. . . . Umrli skopuh se ni zmotil, kajti srečni dedič je takoj pokazal, da je vreden zaupanja umrlega. V oporoki je namreč poslednji odločil 100 gld. za onega, ki mu bode zatisnil oči. Dedič pa je vložil pravdo zoper točko in hoče dotičnemu izplačati samo 50 gld., ker je bil testator jednoček in mu je bilo treba zatisniti le jedno oko. . . .

— (Nagrobni napis.) Prijatelj poslal nam je z nemške Koroške naslednji nagrobni napis, kateri se nahaja na selskem pokopališču:

*„Johann Zaunigg hatte viel Glück,
Er schoss die Hasen in's Genick.
Der Hase jammerte: Au, au!
Ich bin geschossen blau!“*

Ta pokojnik je moral biti gotovo izredno spreten lovec, da so mu še na grobu postavili tak „klasičen“ napis, da priča o umrlega sreči *aere perennius*. Škoda le, da je zlagatelj teh verzov ostal neznan, njemu bi gotovo na čast postreljali hvaležni potomci hekatomo dolgočatežev.

— (Potres naredili.) Med zadnjim potresom v Ohiji v Ameriki dogodila se je naslednja zgodba. Ko se je jelo neko šolsko poslopje tresti, menil je učitelj, da so mu to napravili poredni učenci. Sum njegov je padel na tri tičke, ki so bili pri vsaki nagajivosti zraven. „To ste vi napravili!“ zaupil je učitelj in takoj je vse tri eksemplarično kaznoval. Še le pozneje je zvedel, da niso njegovi dečaki — sveta tresli!

— (Kunci v Novi Zelandiji.) Iz Evrope v Novo Zelandijo prenešeni kunci so se tako zelo pomnožili, da uničujejo prostrane ravnine. Ves trud in vsi izdatki, da bi kunce zatrli, so do zdaj ostali brezuspešni. Kot primera škode, katero povzročajo kunci, se navaja, da se je na posestvu v Otagu prej 120 000 ovác, katere so dajale 1300 bal volne, ostriglo, zdaj pa se ostrizje samo 45 000

ovác, katere dajejo 500 bal volne. Gospoda Carrigill in Anderson sta na sosednem posestvu ostrigla prej 20- do 30 000, zdaj samo 10 000 ovác, ter sta med tem izdala 4000 do 5000 funtov sterlingov, da bi zatrla kunce.

Domače stvari.

— Nj. c. in kr. apostolsko veličanstvo izvolilo je za popravo in razširjenje podružne cerkve sv. Miklavža v Litiji podeliti podpore 200 gld. iz Najvišje zasebne blagajnice.

— (Ljubljanski škof gosp. dr. Jakob Misija) bil je v konzistoriji v Rimu po papeži uže prekoniziran. Kakor čujemo, bode tu nastopil svoje mesto uže prvo adventno nedeljo dné 30. t. m.

— (Poreško-puljski škof gospod dr. J. Flapp) vračal se je včeraj z Dunaja. Med potom ostal je v Ljubljani. Včeraj zjutraj opravljal je sv. mašo pri franciskanih. Popoldne pa se je uže odpeljal.

— (Povožen na železnici.) Danes zjutraj ob 5. uri 25 minut, ko je poštni vlak Rudolfove železnice vračal se z južnega kolodvora na lastni, poskočil je na Dunajski cesti neznan mož pod vlak. Vozovi so drdrali čez njega in ga smrtno ranili. Poroča se nam, da je nesrečnež delavec z imenom Martin Slap.

— (S. Gregorčičevih pesnj.) I. zvezek, zelo pomnožen z izvrstnimi pesnimi, izide v kratkem, še pred Božičem v 2400 iztistih. Knjiga bode zelo lična. Tisk in založba Ig. pl. Kleinmayra in Fed. Bamberga v Ljubljani. Knjiga je uže v tisku ter je uže precej rokopisa stavljenega. To bode gotovo lepo božično darilo!

— (C. kr. kmetijska družba kranjska) prodajala bode dné 20. t. m. ob 9. uri dopoldne v Lescah na javni dražbi plemensko živino belanskega plemena, in sicer tri plemenske bike in dve telici. Kupiti jo morejo samo domači živinorejci.

— (Tatvina.) Včeraj hotel je na dolenski mitnici neznan 20leten fant skozi okno pri mitnici vzeti denar, a mitničar ga je prepodil. Čez nekaj časa pa je ukral v bližnji mitniški stražarni stražarjevo suknjo, v kateri so bili 4 gld.

— (Znižanje železniške voznine za državne uradnike.) Kakor čujemo, izdal se bode ministerski ukaz, s katerim se bode vsem cesarskim uradnikom znižanje za pet odstotkov železniške voznine za tretji in drugi razred na podržavljenih železnicah priznalo. To znižanje pričelo se bode baje s početkom prihodnjega leta.

— (Iz Mokronoga) se nam poroča, da so posestniku Josipu P. iz Malen umrli za davico trije otroci v starosti med 7 in 10 leti, posestniku Franu P. sta zbolela dva sina in pastir, posestniku Franu N. pa je pobrala neusmiljena bolezen 10letnega sina. Upati je, da se nevarnost ne bode dalje širila in da se posreči, omejiti delokrog smrtnega gosta.

— (Požarna kronika.) Dné 5. t. m. ob 9. uri zvečer nastal je pri posestniku Antonu Verbiču v Pristavli Vasi (pri Zatičini) ogenj, ki je vpepelil hišno streho, 72 mernikov žita, dokaj hišne oprave in perila; škode je nad 685 gld. — Pravijo, da se je ogenj pričel pri tlečem pepelu, ki je bil shranjen v shrambi.

— (Bop.) Lončar Luka B. iz Zavraca šel je dné 5. t. m. popoldne iz Semrečja proti svojemu domu, kar ga napade kacihi 22 let star, rudeč potepuh. Mož trdi, da ga je lopov s palico vdaril nad desno oko in ga vrgel na tla. Vzel mu je 102 gld. denarja, potem pa je pobegnil.

— (Med berači in žganjarji.) Dné 1. novembra pili so trije berači z jednim delavcem v znani žganjariji v Spodnji Šiški. Brez nvanjega povoda posegel je berač Peter Štrukelj v strgani svoj žep in je prinesel iz njega svoj nož; tega je zasadil svojemu sosedu, tudi prosjaku, v hrbet. Koliko da je napadeni poškodovan, se še ne vé, ker jo je takoj popihal iz pivnice.

— (Žganjarjeva smrt.) Dné 11. t. m. našli so 50letnega kočarja Mat. S. iz Radovljice mrtvega v nekem gnojišču. — Prejšnji večer bil se je mož čez moro navlekel žganjar in baje ga je zadel mrtvoud v obližji usodepolne jame, v katero se je revež potem zvrnil.

— (Otvorenje galerije slik v Zagrebu.) Včerajšnja „Laib. Ztg.“ poroča o otvorenju galerije slik v Zagrebu blizu takó: Mesto Zagreb se je dne 8. in 9. t.m. okrasilo z zastavami; Zagreb otvoril je slovesno novo galerijo slik in posvetila se je akademjska palača; posvetil jo je sam vladika Strossmayer, kateremu se je pridružil prav ljubeznjiv vzprejem. Vsa zagrebska društva, občinsko zastopstvo, akademija, meščanstvo in na tisoče broječe občinstvo pozdravljalo je vladiko Strossmayerja z burnimi živio-klici. Podžupan Crnadak nagovoril je Strossmayerja, naglašajoč zasluge tega vladike za hrvatski narod in hrvatsko omiko. Strossmayer zahvalil se je ginjen ter omenil, da bode vse svoje življenje posvetil blagru domovine. Impozantno spremstvo dovedlo je vladiko v mesto. Vladiki Strossmayerju prinašali so vsi krogi občinstva obile ovacije. Listi naglašajo njegove nevenljive zasluge za omiko ter označujejo slavnost kot čisto kulturno slavnost. Samo glasilo Starčevićancev, „Sloboda“, je omenila slavnosti z mrzlimi besedami med domačimi novostmi. V soboto opoldne vzprejel je slavljenci mečen deputacije mest, društev, korporacij in učilnic; potem je priredil baron Louis Vranjčany sijajen banket. Pri slavnostni predstavi v narodnem gledališču so bili vsi prostori natlačeni. Razsvetljava, bakljada in serenada so skončale slavnostni dan. Vrhunec zagrebske slavnosti dosegel je govor, katerega je govoril Strossmayer v nedeljo po blagoslovljenju akademjske palače. Blagoslovil je vladika sam na dvorišču akademjske palače, kateri je bil spremenjen v slavnostno dvorano. Pevska društva so prednašala koral, na kar se je vršilo blagoslovljenje v hrvatskem cerkvenem jeziku. — Potem je imela akademija sejo, v kateri je govoril Strossmayer. Razlagal je pomen akademije in vseučilišča ter naglašal, da si more samo omikan narod odpreti studence gmotnega blagostanja. Zahvalil se je monarhu, s čegar pomočjo se je akademija po potresu mogla zopet postaviti. Hrvatski narod je najbolj lojalen, on ljubi svojega kralja. Zahvaljuje se narodu, kateri si je navzlic revščini pritrgal grizljaj od ust, da je mogel položiti mrvico na žrtvenik domovine in véde. Deputaciji iz Ljubljane, katera je došla, da izroči častno diplomu mesta ljubljanskega, izreka v prisrčnih besedah zahvalo za prijaznost. Potem je imel Strossmayer zelo zanimljivo predavanje o galeriji slik, katero je daroval hrvatskemu narodu. Skončal je svoj govor z ozirom na zdanje socijalne razmere. Narod se mora v idealno smer omikati. Pomankanje idealizma ustvarilo je današnje socijalno-ekonomične razmere. Narod, kateri spozna svojo nalogo, kateri se ne uda takoj, se hrabro bori za narodne pravice, kateri hoče svobodno živeti in slavno umreti, se ne more nikdar pogubiti. Strossmayer je izrekel željo, dostojanstvo akademikov naj bi bilo najvišje hrepenenje mladine. On pozivlja duhovščino, naj na polji véde sodeluje. Poleg véde naj se neguje vera, obé sta žarki jednega solca. Napačna je misel onih, kateri trdijo, da véda in vera ne moreta vkup hoditi. Konečno izroči Strossmayer akademiji več zelo vrednostnih knjig in dve medalji, darilo papeža Leona XIII. V čast vladiki bila je tudi v nedeljo slovesna predstava v gledališču in slovesen koncert.

Telegrami „Ljubljanskemu Listu.“

Budimpešta, 11. novembra. V odseku ogerske delegacije odgovoril je minister Kallay na razna vprašanja o bosenskem proračunu. Opravičeval je za zdaj še potrebno uporabo vojakov z ozirom na tu in tam se prikazujejoče, dasi male roparske tolpe; govoril je o izredno ugodnem novačenju; kazal je na lojalno obnašanje Črne Gore; izjavil je, da se hoče ozirati na vzbujeno vprašanje o ustanovitvi grško - ortodoksne vikarijata v Banjaluki; kazal je na uže izvršene velikanske investicije v okupiranih deželah; razlagal je, da se proračun na po polnem rečno podstavo oslanja, ter konečno izreka nadejo, da bodo zasedene dežele v nekaterih letih za nje potrošene troške vse same pokrile. — Budget se je potem z nebitvenimi spremembami vzprejel.

Berolin, 11. novembra. „Nordd. allg. Ztg.“ poroča, da se bode tudi Turčija udeležila Kongo-konference. — Državni zbor se je sklical v 20. dan t.m.

Pariz, 11. novembra. Najstarejši član zbornice, Guichard, je nenadno umrl, ko se je z dragimi poslanci razgovarjal. Zbornica je v znamenje žalovanja prenehala sejo. — V slednjih 24 urah do polnoči je 98 oseb za kolero umrlo; od polnoči do 1. ure je 36 oseb za kolero umrlo.

Pariz, 11. novembra. Po uradnih poročilih je včeraj v mestu in v bolnicah 83 oseb za kolero umrlo; 119 za kolero obolelih oseb se je včeraj vzprejelo v bolnice. Vseh bolnikov za kolero je v bolnicah 190. — Od polnoči do danes opoldne je v mestu 40 oseb obolelo in 13 oseb umrlo za kolero. Kužna bolezen razgraja samo v nezdruhih predmestjih: v zdravih predmestjih v Parizu ni kolere.

Bruselj, 11. novembra. Zasedanje zbornice se je danes brez prestolnega govora pričelo.

London, 11. novembra. Dólenja zbornica je v drugem čitanju nespremenjeno potrdila reformno billo. Danes bode tretje čitanje.

Telegrafično borzno poročilo

z dne 12. novembra.

Jednotni drž. dolg v bankovcih	81-20
„ „ „ srebro	82-50
Zlata renta	103-70
5% avstr. renta	96-40
Delnice národne banke	869-—
Kreditne delnice	292-50
London 10 lir sterling	122-65
20 frankovec	9-71
Cekini c. kr.	5-78
100 drž. mark	59-95

Uradni glasnik

z dne 12. novembra.

Naprava novih zemljiških knjig: Pri c. kr. okr. sodnji v Kočevju za davkarsko občino Skril; poizvedbe dne 17. novembra; — za davkarsko občino Hrib (Gorica) dne 16. in 30. novembra.

Eks. javne dražbe: V Črnomlju zemljišče Jur. Sterka iz Vimola (700 gld.) dne 21. novembra; — zemljišče Jur. Požeka iz Griblje (458 gld.) dne 21. nov. — V Kočevju zemljišče Petra Hutterja iz Roemergrunda (388 gld.) dne 3. decembra. — V Postojini polov. zemljišča Mart. Albrehta iz Oreška (341 gld. 50 kr.) dne 5. decembra. — V Ribnici zemljišče Gregorija Levstika iz Sodražice (500 gld.) dne 5. decembra. — V Nov. Mestu posestvo Mihe Klemenčiča iz Laz (975 gld.) dne 16. decembra; — zemljišče Neže Križe iz Blatnika (495 gld.) dne 16. decembra.

Umrli so:

Dne 11. novembra. Marija Sturm, krojača hči, 16 mes., Florijanske ulice št. 14, vnetje dušnika.

V civilni bolnici:

Dne 11. novembra. Antonija Rojec, delavka, 16 l., plućna tuberkuloza.

Tujci.

Dne 10. novembra.

Pri Maliči: Lautner, Sringer, Loos, Schreiber, Weinberger in Arlt, potovalci, z Dunaja. — Bartel, potovalec, iz Warnsdorfa. — Helbig, potovalec, iz Nov. Mesta (Česka). — Altweger, potovalec, iz Jägersdorfa. — Blau, trgovec, iz Zagreba. — Pri Slonu: Globotschnigg, trg. potovalec, iz Linca. — Globočnik, trg. potovalec, iz Zagreba. — Pollak, trgovec, iz Trsta. — Cleva, stolni dekan, in Baslini, korar, iz Pulja. — Hafner s soprogo iz Železnikov. — Pogačnik, trgovec, iz Cérknice. — Pri Avstr. carji: Knaflič, zasebnik, iz Dolenjske. — Pri Južnem kolodvoru: Oswaldella, trg. agent, iz Florence.

Meteorološko poročilo.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura	Vetrovi	Nebo	Mo. krina v mm
11. nov.	7. jutraj	747-29	+ 4-6	svzh. sl.	obl.	0-00
	2. pop.	746-69	+ 8-2	„	„	„
	9. zvečer	747-01	+ 6-0	„	„	„

Ljubljanski nazidni koledár za notice za leto 1885

na trdem papirji po 25 kr.

Ljubljanski nazidni koledár za leto 1885

na trdem papirji po 20 kr.

Razpečevalcem dovoljuje se popust ali rabat.

Ig. pl. Kleinmayr & Fed. Bambergova

kajigotrnica v Ljubljani, Kongresni trg št. 2.

Salicilna ustna voda

in (108) 15-2

salicilni zobni prašek

pripravljan od G. Piccolija, lekarja „pri angelji“, Ljubljana, Dunajska cesta.

Vsakdanja vporaba ohrani zobe zdrave, zobno meso okrepi ter obvaruje vseh zobnih in ustnih bolezni in vratobola.

Steklenica salicilne ustne vode 40 kr.; škatulja salicilnega zobnega praška 30 kr.

Na prsih in pljučah bolehnim!

Gospodu Jul. pl. Trnkoozy-ju, lekarju v Ljubljani na Mestnem trgu.

Zamán vporabljal sem pri kašlju in pljučnih bolečinah razna sredstva, dokler nisem poskusil Vašega soka iz kranjskih planinskih zelj in 58 kr., in z veseljem sem opazil izboljševanje. Blagovolite mi poslati še 3 steklenice.

Spoštovanjem Vaš udani Josip Malešič v Sisku.

!!Priznanje!!

Proti bolečinam v glavi in želodcu!

Gospodu lekarnarju Trnkoozy-ju v Ljubljani, Mestni trg št. 4.

Z veseljem Vam naznanjam, da so mi Vaše kři čistilne kroglice, škatljica po 21 kr., izredno dobro služile. Vročina, katero sem čutila po vsem telesu, potem hudi glavoból in sem ter tje napadajoča me mrzlica, sami nasledki zapretja in želodčnega katarja, ponehali so, hvala Bogu, po polnem, ko sem uživala Vase kři čistilne kroglice, tako da ljudje že pravijo, da sem veliko bolj zdrava videti.

Zahvaljeval se Vam v novi prav iskreno, Vas prosim, da mi pošljete za 1 gld. 5 kr. še en zavitek teh takó izvrstno delujočih kři čistilnih kroglic.

Pozdravlja Vas, sem najudanejša

Lucija Štibar.

Salicilna ustna voda.

aromatična, vpliva oživljajoče, zapreči pokončanje zob in odpravi slab duh iz ust. 1 steklenica 50 kr.

Salicilni zobni prašek,

splošno priljubljen, vpliva zelo oživljajoče in napravi zobe blesteče bele, a 30 kr.

Najnoviješe spričalo.

Vaše blagorodje!

Mnogo let vporabljam Vašo salicilno ustno vodo in salicilni zobni prašek z izvrstnim vspehom in priporočati ja moram vsakemu najtopleje. Pošljite zopet od vsakega 3 steklenice. Spoštovanjem (117) 9-2 Anton Slama, župnik.

Vsa navedena sredstva ima vedno frišna v zalogi in jih razpošilja proti poštnemu povzetju

lekarna pri „Samorogu“

Jul. pl. Trnkóczy-ja

na Mestnem trgu v Ljubljani.